

Stanovništvo Dubrovačko-neretvanske županije u dobi 65 i više godina

(Elderly population 65 and above in Dubrovnik-Neretva County)

Marija Mašanović¹, Marijana Mijaković²

¹Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije, Odjel socijalne medicine

²Nastavni Zavod za javno zdravstvo Splitsko-Dalmatinske županije, Služba za socijalnu medicinu

Sažetak

Prema Popisu 2001., u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (DNŽ) živi 122 870 stanovnika, od čega udio stanovnika u dobi 65 i više godina iznosi 15.92%, što ovu Županiju svrstava među "starije" hrvatske županije. Starija životna dob nosi i breme bolesti, jer je na jednog osiguranika u dobi 65 i više godina registrirano prosječno 3.3 bolesti-stanja, dok je na ukupan broj osiguranika registrirano 2.1 bolesti-stanja po osiguraniku. Najčešći uzrok smrtnosti stanovništva u dobi 65 i više godina u 2005. u DNŽ bile su bolesti srčano-žilnog sustava, a slijedile su novotvorine te bolesti dišnog sustava. Kako je prve dvije skupine bolesti moguće prevenirati, trebalo bi usmjeriti rad javnozdravstvene djelatnosti u zajednici prema poboljšanju i unapređenju kardiovaskularnog zdravlja, kao i prema prevenciji novotvorina.

Ključne riječi: starije stanovništvo, dob 65+, dubrovačko-neretvanska županija, bolesti

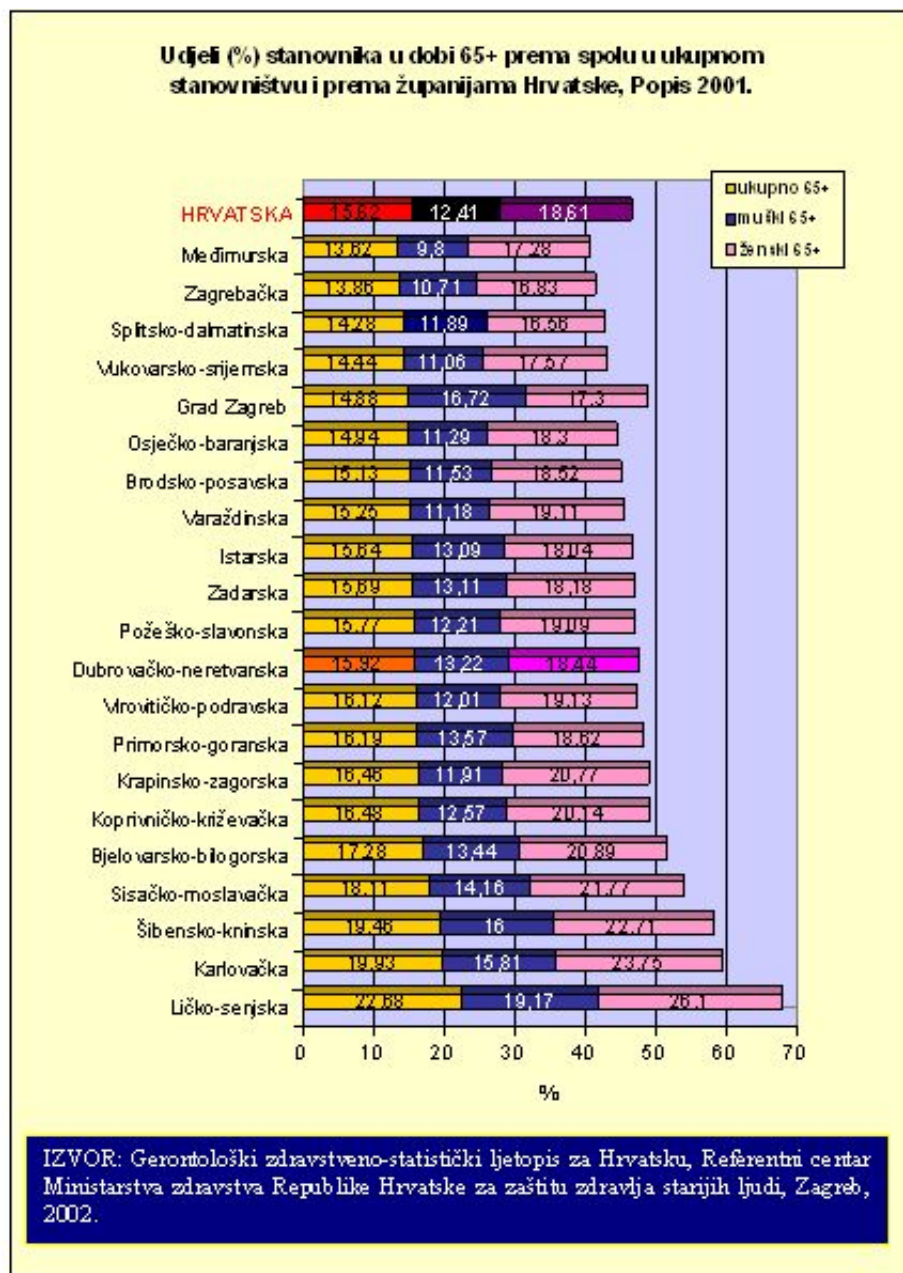
Abstract

In Dubrovnik-Neretva County is living 122 870 citizens 65+ of age in 15,92 %, according to the Census 2001, making this County one of the oldest county in Croatia. Elderly age carry the burden of diseases also, because on one of the 65+ citizen is registered approximately 3.3. diseases, instead of 2.1 disease registered on one of the population member at all. Most common cause of death in this age range is cardiovascular diseases, than neoplasm, and finally respiratory diseases. As these first two diseases class are one we can prevent, work of public health community should be point to the improvement and promoting cardiovascular health, and prevention of neoplasm as well.

Key words: older population, age 65 +, County Dubrovnik-Neretva, diseases

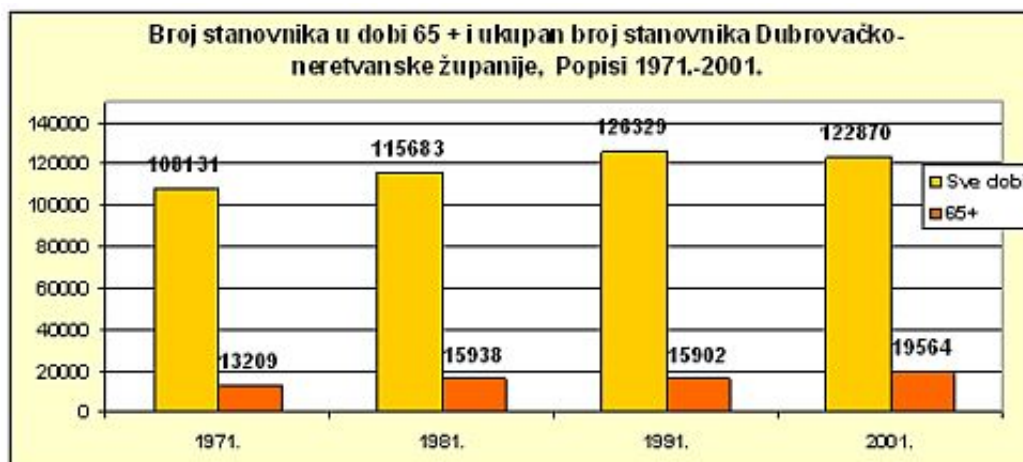
Svjetska zdravstvena organizacija (SZO) definira starije osobe kao osobe u životnoj dobi od 60 do 75 godina, stare osobe kao osobe u dobi 76 do 90 godina, a vrlo stare osobe kao one u dobi 91 i više godina. Prema predviđanjima SZO u slijedećim desetljećima povećati će se broj osoba starijih od 60 godina, tako da se očekuje da će do 2025. trećina svjetskog stanovništva godine biti stara 60 i više godina.

Prema Popisu 2001., u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (DNŽ) živi 122 870 stanovnika, od čega udio stanovnika u dobi 65 i više godina iznosi 15.92% (ukupno 19 564 stanovnika), što našu Županiju svrstava među "starije" hrvatske županije (udio muškaraca starijih od 65 godina u ukupnom stanovništvu DNŽ iznosi 6.39%, a udio žena 9.53%). U ukupnom ženskom stanovništvu DNŽ udio žena starijih od 65 godina iznosi 13.22% (11 713 stanovnica u dobi 65 i više godina), dok je u ukupnom muškom stanovništvu DNŽ udio muških starijih od 65 godina 18.44% (8 751 stanovnika u dobi 65 i više godina).

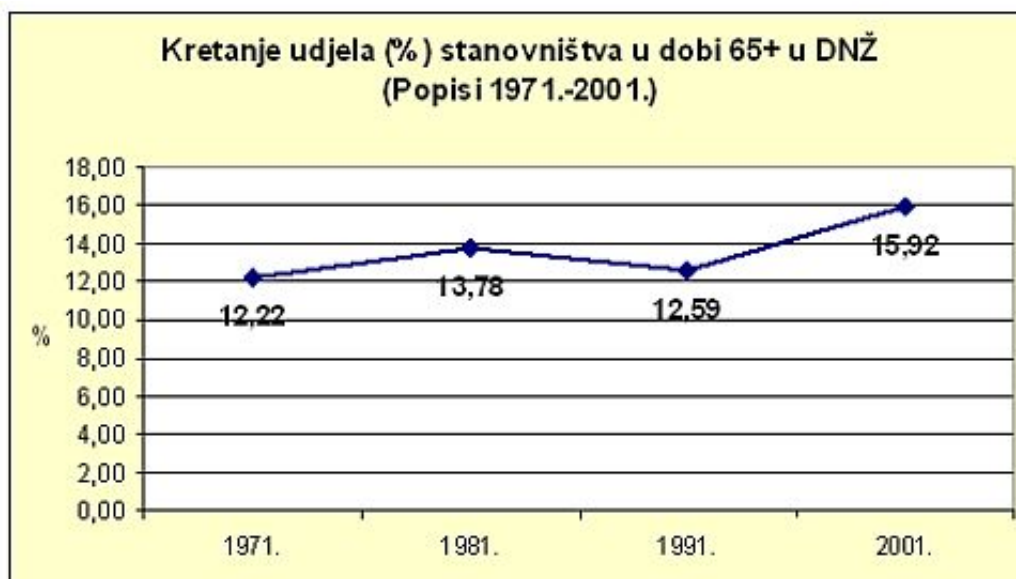
Graf 1. Udjeli stanovnika u dobi 65 + prema spolu u ukupnom stanovništvu i prema županijama Hrvatske, Popis 2001. (Izvor podataka: Gerontološki zdravstveno-statistički ljetopis za Hrvatsku, 2002.)

Prema Popisima 1971., 1981., 1991. i 2001. očigledan je zamjetan porast broja starijih osoba (Graf 2.).

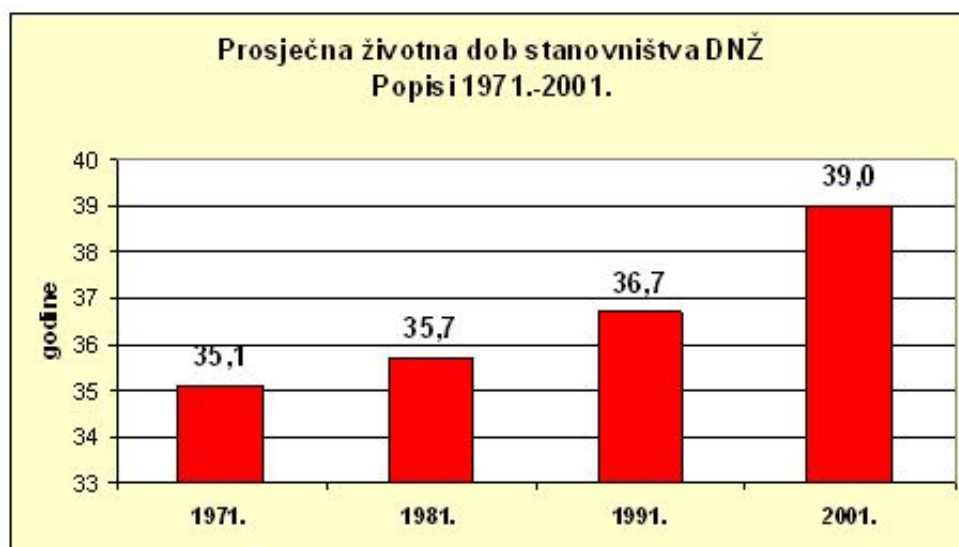
Graf 2. Ukupan broj stanovnika i stanovništvo u dobi 65 i više godina u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (Izvor podataka: Popisi stanovništva 1971.-2001.)

Prema Popisima 1971.-2001. godine vidljiv je trend porasta udjela stanovništva dobi 65 i više godina u ukupnom stanovništvu Dubrovačko-neretvanske županije (osim za vrijeme ratne 1991). U navedenom razdoblju taj se broj povećao od 13 209 stanovnika u 1971. na čak 19 654 stanovnika u 2001., što je povećanje od čak 48.1 % u odnosu na 1971. (Graf 3.).

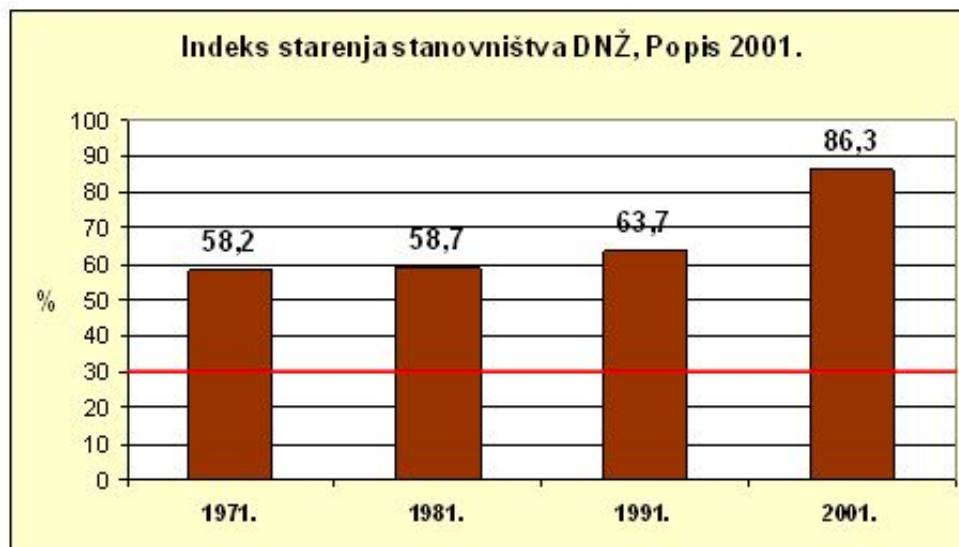
Graf 3. Udio stanovnika starijih od 65 godina u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 1971.-2001. godine. (Izvor podataka: Statistički ljetopis hrvatskih županija 1993.; Popis 2001.)

Prosječna životna dob stanovnika Dubrovačko-neretvanske županije tijekom navedenog razdoblja se također povećala, što govori u prilog tezi o starenju stanovništva. Naime, 2001. prosječna životna dob je iznosila 39.0 godina, što je za 4.1 godinu više u odnosu na prosječnu životnu dob u 1971. (35.1 godina). (Graf 4.).

Graf 4. Prosječna životna dob stanovnika Dubrovačko-neretvanske županije prema Popisima 1971. – 2001. godine (Izvor podataka: Statistički ljetopis hrvatskih županija 1993.; Popis 2001.)

Tome u prilog svjedoči i promjena indeksa starenja (pokazatelj koji se definira kao udio dobne skupine 60 i više godina prema dobnoj skupini od 0-19 godina), koji pokazuje stalan porast u navedenom razdoblju (od 58.2% u 1971. na čak 86.3% u 2001.)(Graf 5.)

Graf 5. Indeks starenja stanovništva Dubrovačko-neretvanske županije. Popis 2001
(Izvor podataka: Statistički ljetopis hrvatskih županija 1993.; Popis 2001.)

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji na primarnoj razini zdravstvene zaštite radi ukupno 78 timova opće/obiteljske medicine koji se skrbe o ukupno 106 067 osiguranika, od čega je 22 562 osiguranika u dobi 65 i više godina što čini udio od čak 21.3% u ukupnom broju osiguranika.

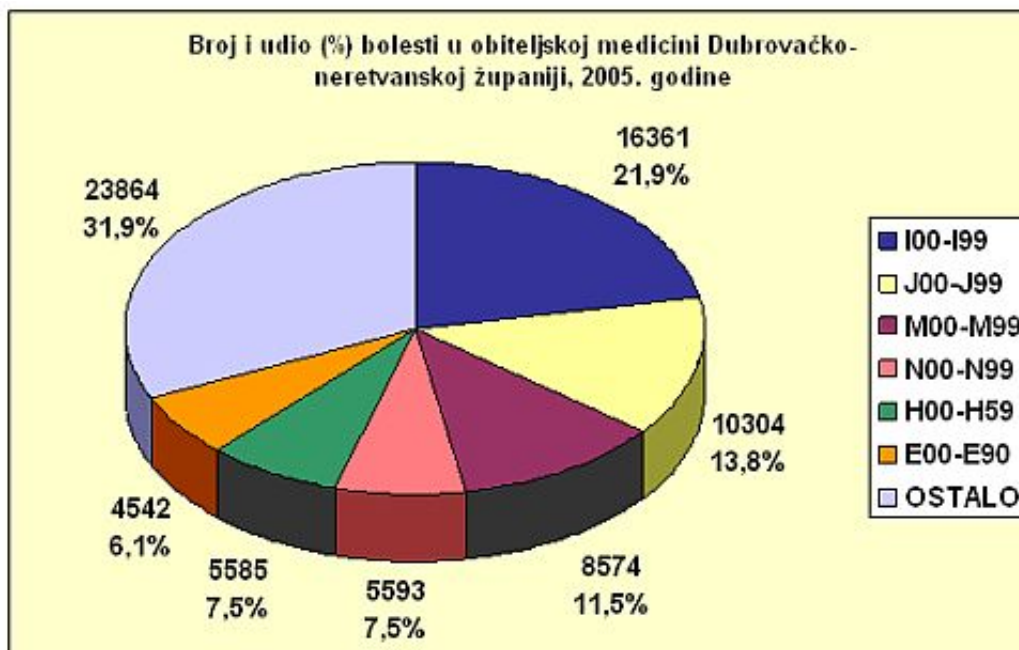
Najveći broj osiguranika u dobi 65 i više godina zabilježen je u samom gradu Dubrovniku (8 542), dok je među općinama najveći broj zabilježen u Konavlima (1 431) te Blatu na otoku Korčuli (915).

U 2005. godini u djelatnosti opće/obiteljske medicine u našoj Županiji registrirano je ukupno 220 595 bolesti-stanja, pri čemu je 74 823 bolesti-stanja registrirano kod osoba u dobi 65 i više godina (33.91%). Ujedno se može zaključiti i kako starija životna dob nosi breme bolesti, jer je na jednog osiguranika u dobi 65 i više godina registrirano prosječno 3.3 bolesti-stanja, dok je na ukupan broj osiguranika registrirano 2.1 bolesti-stanja po osiguraniku (Graf 6.).

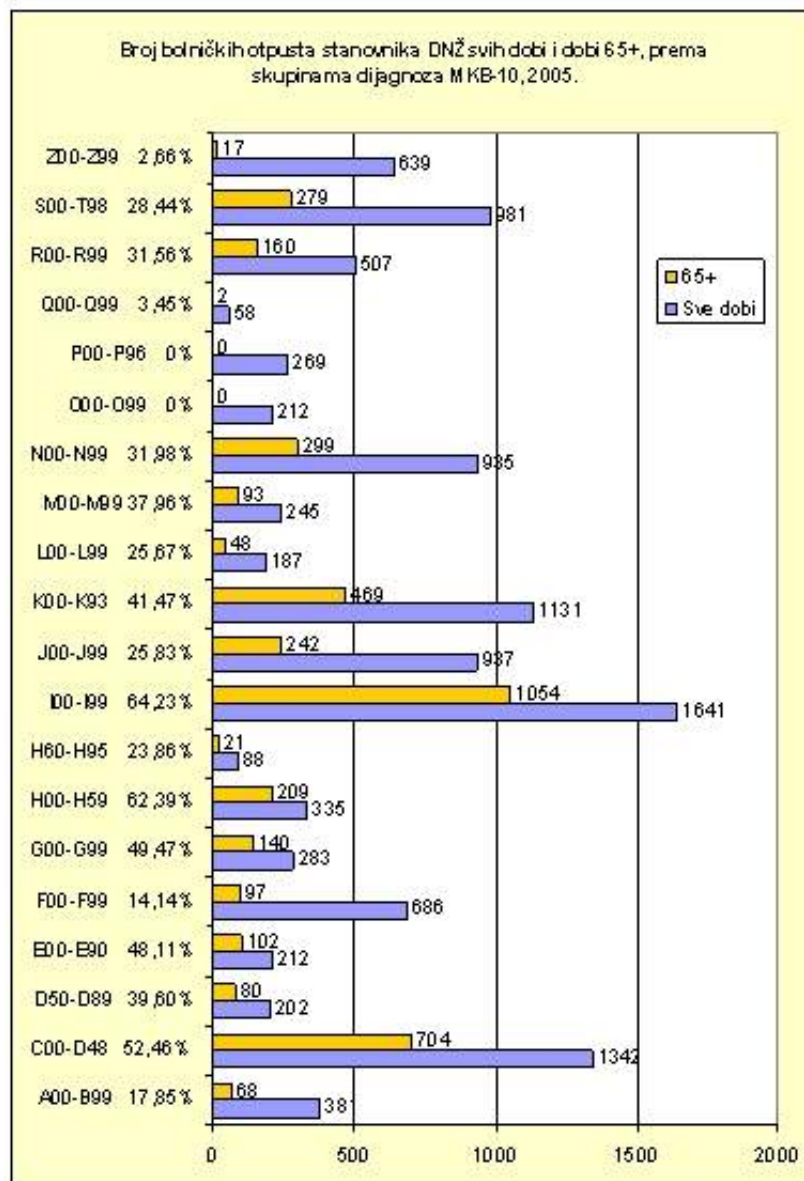
Graf 6. Bolesti i stanja po osiguraniku u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2005. (Izvor podataka: Statistički ljetopis Zavoda za javno zdravstvo DNŽ za 2005. godinu)

Među evidentiranim dijagnozama bolesti-stanja (Međunarodna klasifikacija bolesti, 10. revizija, MKB-10) u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u 2005. godini, kod osiguranika u dobi 65 i više godina u našoj Županiji, najučestalije su bile bolesti srčano-žilnog sustava (16 361 bolesti-stanja, 21.9%), slijedile su bolesti dišnog sustava (10 304 bolesti-stanja, 13.8%), te bolesti mišićno-koštanog sustava (8574 bolesti-stanja, 11,5%). Potom su slijedile u jednakom udjelu bolesti mokraćno-spolnog sustava i bolesti oka i očnih adneksa (7.5% svaki), te bolesti endokrinog sustava (6,1%). (Graf 7.)

Graf 7. Broj i udio registriranih bolesti-stanja osiguranika u dobi 65 i više godina u općoj/obiteljskoj medicini u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, 2005. (Izvor podataka: Statistički ljetopis ZZJZ DNŽ, 2005.)

U 2005. ukupan broj bolničkih otpusta stanovnika naše Županije iznosio je 11 271, od čega je u dobnoj skupini 65 i više godina registrirano ukupno 4 084 bolničkih otpusta (36.20%), pa se može reći da je svaki treći hospitalizirani bolesnik bio starija osoba. Skupina 65 i više godina prevladavala je u najvećim kategorijama bolesti-stanja utvrđenih po otpustima i to među srčano-žilnim bolestima (I00-I99, MKB-10) s udjelom od 64.22% , te novotvorinama (C00-D48) s udjelom od 52.45%. (Graf 8.).

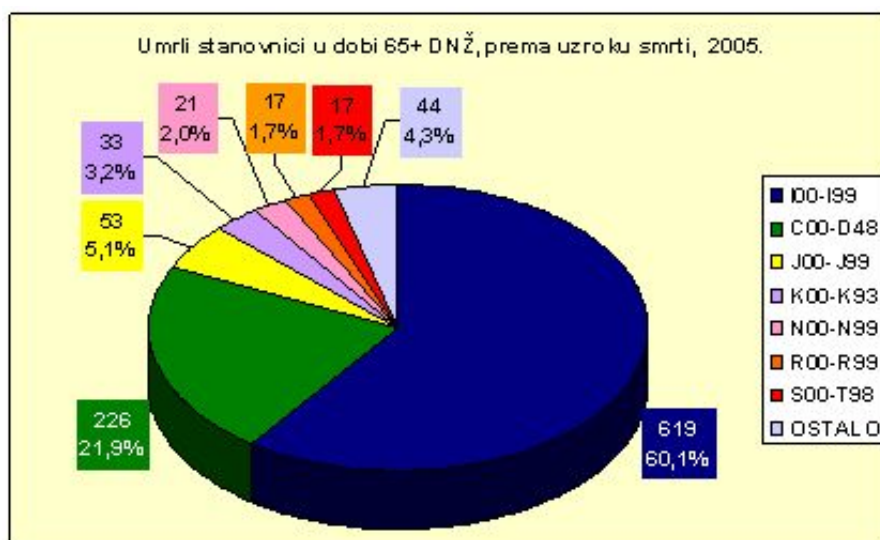

Graf 8. Broj bolničkih otpusta stanovnika DNŽ svih dobi i dobi 65 i više godina, prema skupinama dijagnoza MKB-10 u 2005. (Izvor podataka: Baza podataka o bolničkim otpustima DNŽ, 2005.)

Daljnjom analizom bolničkih otpusta stanovništva u dobi 65 i više godina prema podskupinama MKB-10, najveći udio pokazala je podskupina I30-I52 (ostali oblici srčane bolesti) i to 11.0% (449 otpusta), zatim podskupina I60-I69 (cerebrovaskularne bolesti) s udjelom od 5.8% (236 otpusta), te podskupina C15-C26 (zloćudne novotvorine probavnih organa) s udjelom od 4% (164 otpusta). Preostala raspodjela prikazana je u Tablici 1.

Naziv podskupina bolničkih otpusta za stanovnike 65 + u 2005. godini	Broj	Udio (%)
Ostali oblici srčane bolesti; I30-I52	449	11,0
Cerebrovaskularne bolesti; I60-I69	236	5,8
Zloćudne novotvorine probavnih organa; C15-C26	164	4,0
Bolesti žučnjaka, žučovoda i gušterače; K80-K87	143	3,5
Ishemične bolesti srca; I20-I25	134	3,3
Zloćudne novotvorine dišnih i organa prsnog košaja; C30-C39	126	3,1
Bolesti vena, limfnih žila i limfnih čvorova, nesvrstane drugamo; I80-I89	124	3,0
Ozljede boka (kuka) i bedra; S70-S79	123	3,0
Kila (hernija); K40-K46	107	2,6
Bolesti leće; H25-H28	107	2,6
Bolesti muških spolnih organa; N40-N51	105	2,6
Dobroćudne novotvorine; D10-D36	103	2,5
Zloćudna novotvorina limfnoga, hematopoeznog i srodnog tkiva; C81-C96	100	2,4
Kronične bolesti donjega dišnog sustava; J40-J47	92	2,3
Dijabetes melitus (šećerna bolest); E10-E14	92	2,3
Ostalo	1879	46,0

Tablica 1. Podskupina dijagnoza bolničkih otpusta za stanovnike starije od 65 godina u DNŽ u 2005. (Izvor podataka: Baza podataka o bolničkim otpustima DNŽ, 2005.)

Graf 9. Umrli stanovnici Dubrovačko-neretvanske županije u dobi 65 i više godina, prema uzroku smrti, 2005. (Izvor podataka: Državni zavod za statistiku)

Najčešći uzrok smrtnosti stanovništva u dobi 65 i više godina u 2005. u DNŽ bile su bolesti srčano-žilnog sustava (I00-I99, MKB-10) s udjelom od 60.1% (619 umrlih), a slijedile su novotvorine (C00-D48, MKB-10) s udjelom od 21.9% (226 umrlih) te bolesti dišnog sustava (J00-J99, MKB-10) s udjelom od 5.1% (53 umrlih). Kako su prve dvije skupine bolesti preventabilne, trebalo bi usmjeriti rad javnozdravstvene djelatnosti u zajednici prema poboljšanju i unapređenju kardiovaskularnog zdravlja, kao i prema prevenciji novotvorina.

Sukladno Nacionalnom programu ranog otkrivanja raka dojke žena u Hrvatskoj, taj program od prošle godine provodi i Zavod za javno zdravstvo DNŽ, a također svake godine naš Zavod organizira čitav niz aktivnosti za Svjetski dan srca, što doprinosi osvješćivanju i edukaciji zajednice o kardiovaskularnim bolestima (podatci dostupni na web stranici Zavoda www.zzjzdnz.hr).

Literatura:

1. Svjetska zdravstvena organizacija. Dostupno sa:
(<http://www.wpro.who.int/internet/files/pub/35/introduction.pdf>)
2. Tomek-Roksandić S, Perko G, Mihok D. i sur.: Gerontološki zdravstveno-statistički pokazatelji za Hrvatsku 2002./2003. godine. Zavod za javno zdravstvo grada Zagreba, Centar za gerontologiju, Referentni centar Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi Republike Hrvatske za zaštitu zdravlja starijih ljudi, 2004
3. Državni zavod za statistiku. Popis 2001., Zagreb.
4. Popisi stanovništva 1971.-2001.
5. Statistički ljetopis hrvatskih županija 1993.
6. Statistički ljetopis Zavoda za javno zdravstvo DNŽ, 2005.
7. Baza podataka o bolničkim otpustima DNŽ, 2005.

Kontakt osoba:

Marija Mašanović, dr. med.
Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Branitelja Dubrovnika 41
20 000 Dubrovnik
Tel: 020/ 341 006
Fax: 020/341 099
e-mail: marija.masanovic@zzjzdnz.hr